

שלום רב,

הנדון: לקראת חגי תשרי, נדרשת בהקדם מעורבותך להבהרת וחידוד תפקידה של המשטרה
במתחם הר הבית/חרם א-שריף, למניעת שחיקת הסטטוס קוו

אנו כותבים לך לקראת חגי תשרי ולאור אירועים שאירעו לאחרונה במתחם הר הבית/חרם א-שריף, המדגישים את הצורך במעורבותך הקרובה ובקביעת אמות מידה עדכניות וקפדניות לשמירת הסטטוס קוו במקום. על אף פניותינו בעבר למשרד לביטחון פנים בעניין, לא נענינו, ולא ניכר שינוי משמעותי בטיפול המשטרה בהתנהלות במתחם, ולכן אנו פונים אליך.

1. ניסיון העבר מלמד שפעילי תנועות המקדש ופוליטיקאים התומכים בהן ינסו לעורר פרובוקציות במהלך החגים ולא תגור עוד את הסטטוס קוו בהר. לא פחות מכך אפשר לצפות למחאה פלסטינית נוכח השילוב בין כמות גדולה של מבקרים יהודים בהר בימי החגים לפרובוקציות הללו; מחאה אשר מצידה עלולה ביחד עם תגובת המשטרה אליה לגלוש לעימותים.

2. לקראת הרמדאן וחג הפסח האחרון בירכנו על פעולות שנקטה הממשלה במטרה למנוע עימותים במתחם. השפעתן של פעולות חיוביות אלו ניכרה באווירה הרגועה בשער שכם ובהר הבית/חרם א-שריף בתחילת הרמדאן. אולם כידוע, באמצע חודש הרמדאן ולקראת חג הפסח פרצה בכל זאת אלימות במתחם. אנו כורכים אלימות זו בפעולותיהן של תנועות המקדש, תנועות מוסלמיות ולהבדיל משטרת ישראל במקום. לכן ברור כי לא די בפעולות מדיניות שתבצע הממשלה. על הממשלה להורות למשרד לביטחון פנים ולמשטרה לפעול בנחרצות ובאופן חד משמעי נגד פעולות פרובוקציה שמובילות תנועות המקדש במתחם, כדי להוביל אכן לרגיעה במקום.

3. כפי שניתן יהיה לראות להלן, המשטרה מקלה ראש בחשיבות ההקפדה על ההסדרים בהר הבית. לא מדובר בתופעה חדשה אולם בשבועות האחרונים היא באה לידי ביטוי בצורה מדאיגה:

א. בתשעה באב, ניצלו פעילי מקדש את מספר המבקרים היהודים הגדול ותלשו מהכניסה למעלה המוגרבים את שלט המתכת אשר מודיע בשם הרבנות הראשית שדווקא מפני קדושת המקום אסור להיכנס אל הר הבית¹. כבר שנים שהשלט הוא לצנינים בעיני פעילי המקדש והם תבעו בעבר שהוא יוסר. השוטרים המוצבים במקום אפשרו את הסרת השלט ועד היום, למעלה מחודש מאז האירוע, השלט לא הושב למקומו. קשה להעלות על הדעת העלמת עין שכזו מהשחתת שילוט בכניסה לרחבת הכותל.

ב. ב-28 באוגוסט המשטרה הוציאה מההר קבוצה של יהודים שכמה מהם הפרו את הוראות השוטרים. הקבוצה הוצאה דרך שער השבטים ולאחר מכן השוטרים אפשרו לחברי הקבוצה שלא הפרו את הוראותיהם להיכנס אל ההר דרך השער ממנו הוצאו². שער השבטים כמו רוב הכניסות להר הבית/חרם א-שריף נועד למעבר של מוסלמים בלבד וכבר שנים רבות פעילי המקדש לוחצים על מנת להורות על כניסת יהודים דרך שערים אלו. ואכן, האירוע התפרסם בעיתוני ימין כהוכחה לכך שאין

¹ אבא הורביץ, "חוויה מרוממת בתשעה באב", 22 באוגוסט, 2022

² חנן גרינווד, "יהודים עברו לראשונה בשער נוסף להר הבית: 'מדובר בתקדים חיובי'", 28 באוגוסט, 2022

- הצדקה להגבלת השערים דרכם יהודים יכולים להיכנס אל ההר. בקרב הציבור המוסלמי האירוע נתפס כמהלך מתואם בין המשטרה לתנועות המקדש כחלק מערעור ההסדרים הנהוגים בהר. הנהלת הוואקף הירדני אף פרסמה הודעת גינוי לאירוע.
- ג. בנוסף המשטרה מאפשרת בכל יום לקבוצות של יהודים להתפלל בהר. הדבר מתועד באינספור תילומים כולל במספר כתבות טלוויזיה שהאחרונה בהן שודרה לפני שבועיים בתאגיד השידור כאן³.
4. מדובר בדפוס אשר מעיד לכל הפחות על כך שהשוטרים אינם ערניים למשמעות של הפעולות של פעילי המקדש ולכך שכאשר הם אינם מקפידים על ההסדרים בהר הם מאפשרים את שחיקתם. ואולי אף חמור מכך, מדובר בסיוע של ממש של המשטרה לפעילי המקדש. העדויות הרבות הובילו את הציבור המוסלמי להאמין כי בכך מדובר וכי משטרת ישראל בהוראת הממשלה פועלת ביחד עם פעילי המקדש כדי לבטל את הסטטוס קוו בהר.
5. יתרה מכך, התנהלות זו מובילה להחלשת מעמדו של הוואקף הירדני בעיני הציבור המזרח ירושלמי. מאחר שהוואקף אינו מצליח למנוע את התופעות החוזרות ונשנות של הפרת הסטטוס קוו ושחיקת הסדרים אחרים הנוגעים לנעשה בהר, הציבור חלקים גדולים בציבור המוסלמי חשים שעליהם לפעול במקומו כדי למנוע מעשים אלו. מדובר בקבוצות אשר בניגוד להנהלת הוואקף אין להן שום רצון בהרגעת הרוחות או בהידברות עם המשטרה. כך ניתנת גם רוח גבית לגורמים אלה לארגן מחאות ו"התנגדות" לפעילות הבלתי פוסקת של תנועות המקדש בהר הבית ובפרט להפרות המתמשכות של הסטטוס קוו.
6. בימים אלו, חלה עליה במעשי התרסה של פעילי מקדש נגד הסטטוס קוו: השתתחויות על הקרקע, קריאת ברכות ואף אירוע שבו יהודה גליק השמיע הקלטה של תקיעת שופר. אין ספק שאירועים אלו מבשרים על התוכניות של תנועות המקדש במהלך חגי תשרי.
7. לאור אלו נבקש את מעורבותך זה מקרוב להבהרת וחידוד תפקידה של המשטרה במתחם הר הבית/חרם א-שריף, למניעת שחיקת הסטטוס קוו, וביתר שאת לקראת חגי תשרי הקרבים, ואלו המלצותינו:
- א. על הממשלה, שרים רלוונטיים ופיקוד המשטרה להעביר מסרים פומביים וישירים לציבור המוסלמי המכירים בסטטוס קוו ובצורך לשמור עליו.
- ב. על המשטרה לנקוט יד נחרצת וברורה להפסקת כל פרובוקציות במתחם, ובראשן כל אלמנטים שנקשרים לתפילות יהודים במקום.
- ג. השוטרים בהר צריכים לקבל הנחיות ברורות בדבר הקפדה על כל הכללים הנהוגים בהר כך שאירועים כפי שתיארנו לעיל לא יישנו.
- ד. יש להשיב מיידית את השלט בשער המוגרבים, שנתלש כאמור על ידי פעילי המקדש.
- ה. מעמדם של מבקרים יהודים בחגי תשרי במתחם לא יכול לגבור על מעמדו כמתחם תפילה מוסלמים. לכן על המשטרה לפעול נחרצות נגד מבקרים שיבקשו לפעול בניגוד לסטטוס קוו, לשם כך הכניס קבוצות מבקרים רק בגודל שיאפשר אכיפה ברורה וקפדנית.
- ו. ראוי שהמשטרה תפעל לחיזוק מעמד הניהול של הוואקף ונראותו במתחם.
- אנו מאמינים כי אלו ככל שייעשו בהקדם, בהירות ובקפדנות כנדרש, יסייעו צעדים אלו להרגעת המתחם ולמען כל הקהילות בירושלים ובכלל.
- נשמח לעמוד לרשותך לכל שאלה כנדרש בעניין.

בכבוד רב,
 אביב טטרקי, רכז קידום מדיניות
 טל' 052-6125119
 דוא"ל aviv@ir-amim.org.il

³ סולמן מסוודה "תיעוד: האם ישראל מפירה את הסטטוס קוו בהר הבית?", 24 באוגוסט, 2022